

Hoe de IJburgers van woestijn wijk maakten

tekst JOOST ZONNEVELD
foto's SACHA DE BOER

Zover van de stad in een berg zand gaan wonen? Vrienden verklaarden ons voor gek," zegt journalist Linda Vosjan, IJburger van het eerste uur en auteur van het boek *Op IJburg*. Haar boek wordt vandaag gepresenteerd en is naar eigen zeggen een ode aan de bewoners van het eilandrijk in het IJmeer. De publicatie is een verzameling interviews met sleutelfiguren die een belangrijke rol op IJburg spelen en de balans van de eerste jaren opmaken. Opvallend is de tomeloze energie die sommige bewoners in de wijk gestoken hebben. Tibor Strausz bijvoorbeeld zette niet alleen de buurtwebsite www.ijbrug.nl op, de it'er voorzag hoogstpersoonlijk tweehonderd woningen van draadloos internet en was een van de drijven-

heel moeilijk. In de winter was er echt helemaal niets te doen en heb ik ook wel zitten balen. Dat 'klems en go' kwam, waar je koffie kon drinken en de kinderen konden spelen, was echt iets bijzonders."

Volgens Strausz vergat de gemeente in de beginperiode wel eens dat er al mensen op de eilanden woonden. Daardoor moest de eerste groep IJburgers ook wel zelf initiatief nemen. Het Piet Hein Eekhuisje, vernoemd naar de kunstenaar en gemaakt van sloophout, was in de eerste jaren een belangrijke ontmoetingsplaats bij gebrek aan alternatieven.

Het huisje is overigens het eerste dat alweer van IJburg is verdwenen, er was op de volgeplande eilanden uiteindelijk geen plaats meer voor.

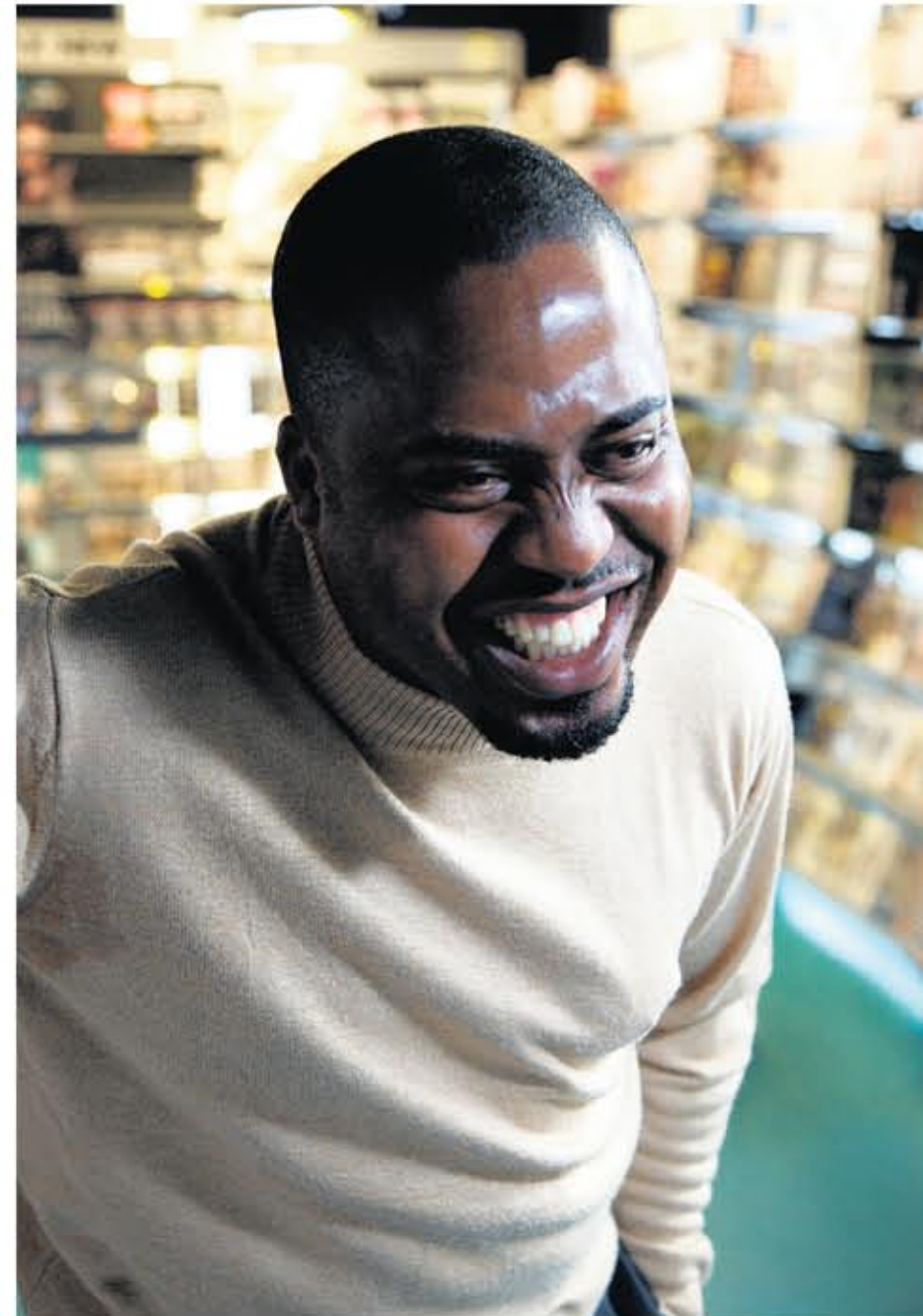
De periode van pionieren leidde tot een gevoel van saamhorigheid, dat in de eerste jaren bepalend is geweest voor de ontwikkeling van de wijk. Vosjan: "We wilden er wat van maken, laten zien dat de sceptici ongelijk hadden. De meesten van ons hadden heel bewust voor IJburg gekozen. Ga maar na: een nieuw huis waar je niet meteen uitgegroeid bent en nog dicht bij de stad ook. Ook al verandert de wijk, die sfeer is niet weg."

Volgens stadssociologe Tineke Lupi, die promotieonderzoek deed naar de manier waarop IJburgers van de zandvlakte een thuis hebben gemaakt, is die nabijheid bij de stad een belangrijke factor geweest voor het succes van IJburg. "De meeste bewoners zien het ook niet als een typische Vinex-wijk, er wonen veel Amsterdammers die een grotere woning zochten en toen ze de keuze eenmaal hadden gemaakt, er ook echt voor gingen om er hun eigen plek van te maken."

Lupi zegt dat dat niet vanzelfsprekend is. "Het beeld van de Vinex-wijk is toch dat van een anonieme slaapstad, maar door de dichte bebouwing en de gemengde bevolking is het een heel Amsterdamse wijk geworden."

Lupi zegt dat dat niet vanzelfsprekend is. "Het beeld van de Vinex-wijk is toch dat van een anonieme slaapstad, maar door de dichte bebouwing en de gemengde bevolking is het een heel Amsterdamse wijk geworden."

Volgens de stadssociologe hebben IJburgers het buiten wonen in de

Winkelen op IJburg: Bims Ourodunni van de videotheek.

stad tot levensstijl verheven. "Twee derde van de pioniers identificeert zich met zijn wijk. Hierin verschillen zij sterk van bewoners van andere nieuwbouwwijken in de regio Amsterdam."

IJburg, qua samenstelling zelfs de meest Amsterdamse wijk van de

Volgens de socioloog hebben de bewoners het buiten wonen in de stad tot levensstijl verheven

de krachten achter de bewonersvereniging. In het boek zegt hij: "De bewoners keken met spanning uit naar de toekomst en hadden het onderling intussen prima naar hun zin: buurtbarbecues, gezamenlijk een houten sloep bouwen, feesten in het Piet Hein Eekhuisje, we organiseerden het allemaal."

Strausz is niet de enige in het boek van Vosjan die met een romantische blik terugkijkt op de begintijd. Volgens bewoonster Liesbeth Ronden, die met haar man en oudste kind als eerste een woning op IJburg betrok, waren de IJburgers op elkaar aangevoelen. "Door de gezamenlijk start werd de drempel om op elkaar af te stappen erg laag."

Vosjan: "Het was ook wel echt een dorpsgevoel dat je hier had, en gekke momenten als de bus weer eens in het zand bleef steken, maar in het begin hadden we het hier ook wel

Heel erg leuk allemaal, behalve als je jongere bent

IJburg krijgt steeds meer te maken met stedelijke problemen. Zo klagen inwoners over hangjongeren die overlast zouden veroorzaken op straat. Speelplaatsen in de wijk zijn afgestemd op kleine kinderen, terwijl meer dan achthonderd jongeren het moeten stellen met een tijdelijke sporthal of, noodgedwongen, met de straat of de parkeergarage.

Bewoonster Samira Ahrouch kan wel begrip opbrengen voor de vervelde jeugd in de wijk. "Als ik nu veertien jaar was, zou ik hier zeker gaan tellen. Voor jongeren is het hier een echte hel." Ahrouch, zelf moeder, weet ook niet zeker of zij nog wel in IJburg wil blijven wonen

wanneer haar kinderen straks ouder zijn. "Ik denk dat ik liever verhuis dan dat ik straks met een vervelde puber in huis zit, die geen kant op kan doordart er in de buurt gewoon niets te doen is."

Ook Ricky Janssen, eigenares van café Vrijburcht, vindt dat voor jongeren meer gedaan moet worden. "Het zou goed zijn als er eens een skatepark wordt aangelegd of dat er sportvelden komen." Ook ontbreken uitgaansgelegenheden die zich op jonge IJburgers richten.

De beoogde sportvelden zouden moeten verrijzen in het, naast IJburg gelegen, Diemerpark, maar omdat de grond niet voldoende is ingeklonken, is daar niet veel meer verschenen dan een paar doelpalen

en een stel scheefgetrokken lijnen die doen vermoeden dat er een voetbalveld ligt.

Om de overlast van hangjongeren terug te dringen, wordt naar verwachting nog voor de kerst het Productiehuis IJburg geopend waar jongeren hun talenten kunnen ontwikkelen. In een muziekstudio kunnen zij zelf muziek maken, maar er kunnen ook films worden opgenomen. Projectleider Graciano Loswijk van exploitant Civic Zeeburg vertelt dat het Productiehuis coaches en specialisten inhuurt om de jongeren te helpen met hun producties.

"Het is de bedoeling dat ze hier iets gaan doen, niet dat ze hier de hele dag gaan zitten chillen. Door-

dat niet iedereen tegelijk een rap op kan nemen, is er vanzelf wel tijd om elkaar te ontmoeten."

Al vanaf maart dit jaar is Loswijk bezig met jonge IJburgers zijn project van de grond te krijgen. Of de opening van het Productiehuis de klachten over overlast ook zullen terugdringen, durft hij echter niet te zeggen. "Dat wordt wel leuk gesteld, maar je kunt natuurlijk nooit weten wat de jongeren 's avonds op straat doen wanneer wij gesloten zijn."

Op het Pieter Holmplein, dat in het nieuws kwam vanwege de eerste IJburgse hangjongeren die er signaleerd waren, is het rustig op woensdagmiddag. Een bewoner die langsluipend, laat weten dat hij de

re nieuwbouwwijken in de regio Amsterdam."

IJburg, qua samenstelling zelfs de meest Amsterdamse wijk van de stad, is volgens Lupi een goed gelukte combinatie van een stadswijk waar je ook de rust en de weidsheid van het water kan vinden. "Dat idee heeft goed uitgepakt. Langzamerhand is de wijk steeds meer onderdeel van Amsterdam geworden, hij ligt gevoelsmatig niet meer zo ver weg als in het begin."

Naarmate die wijk zonder scheidslijnen is gegroeid, zijn ook de problemen veranderd. Was het in de pioniersfase vooral heel lang wachten op de eerste pin-automaten en winkels, moesten de bewoners knokken om in een afgedankte bushokje op de bus te mogen wachten, nu zijn sociale problemen als veiligheid, de overvolle schoolgebouwen en het beperkte aanbod van vrijetijdsvoorzieningen onderwerp van gesprek.

Vandaag zes jaar geleden kregen de bewoners van het eerste huis op IJburg hun sleutel. Inmiddels is de zandvlakte veranderd in een wijk met meer dan tienduizend inwoners en de status van pioniersdorp ontstegen.

Werken op IJburg: Tom Engbers, algemeen directeur van Betronic, een van de eerste grote werkgevers die zich op IJburg gevestigd hebben – elektronica, zeventig werknemers.

weest, de bewonersvereniging lag bijvoorbeeld op haar dak, maar je ziet toch steeds weer nieuwe initiatieven van bewoners ontstaan."

Kunstenaar Jeanne van Heeswijk begon enkele jaren geleden bijvoorbeeld in haar Blauwe Huis met het stimuleren van sociale initiatieven waar in de jonge wijk grote behoefte

in de openlucht met medewerking van buurtbewoners.

Pruim hoopt met een jeugdtheaterschool en het mediacafé, dat onder andere een IJburgsoap en een talkshow produceert, een plek te krijgen in het in aanbouw zijnde Centrum voor Vrije Tijd, maar in de tussentijd is ze onder andere aange-

Het dorpsgevoel is aan het verdwijnen, maar 'het is logisch dat zich een nieuwe fase aandient'

aan, maar weinig ruimte voor was. Zo bood ze tijdelijk onderdak aan een bloemenstal die niet op straat mocht staan, runde ze kortstondig een buurtrestaurant en werd bij haar de eerste aanzet voor een jongeren centrum gegeven.

Theatermaakster Thea Pruijm van Theatraal IJburg was ook een van de IJburgse pioniers en organiseert al jaren 'spektakels', kleurrijk theater

wezen op de zaal van Vrijburcht, dat zelf ruimte biedt aan theater, film en muziek.

IJburg kent ook al jaren een actieve watersportvereniging die volgend jaar op het Haveneiland eindelijk een echte thuishaven krijgt.

En natuurlijk heeft IJburg Blijburg, de strandtent die de nieuwe wijk in heel Amsterdam op de kaart heeft gezet. Hoewel het bedrijf van

Stanja van Mierlo nog een jaar op de huidige plek kan blijven bestaan, is de toekomst vanwege de bouwdrift op de eerste eilanden ongewis.

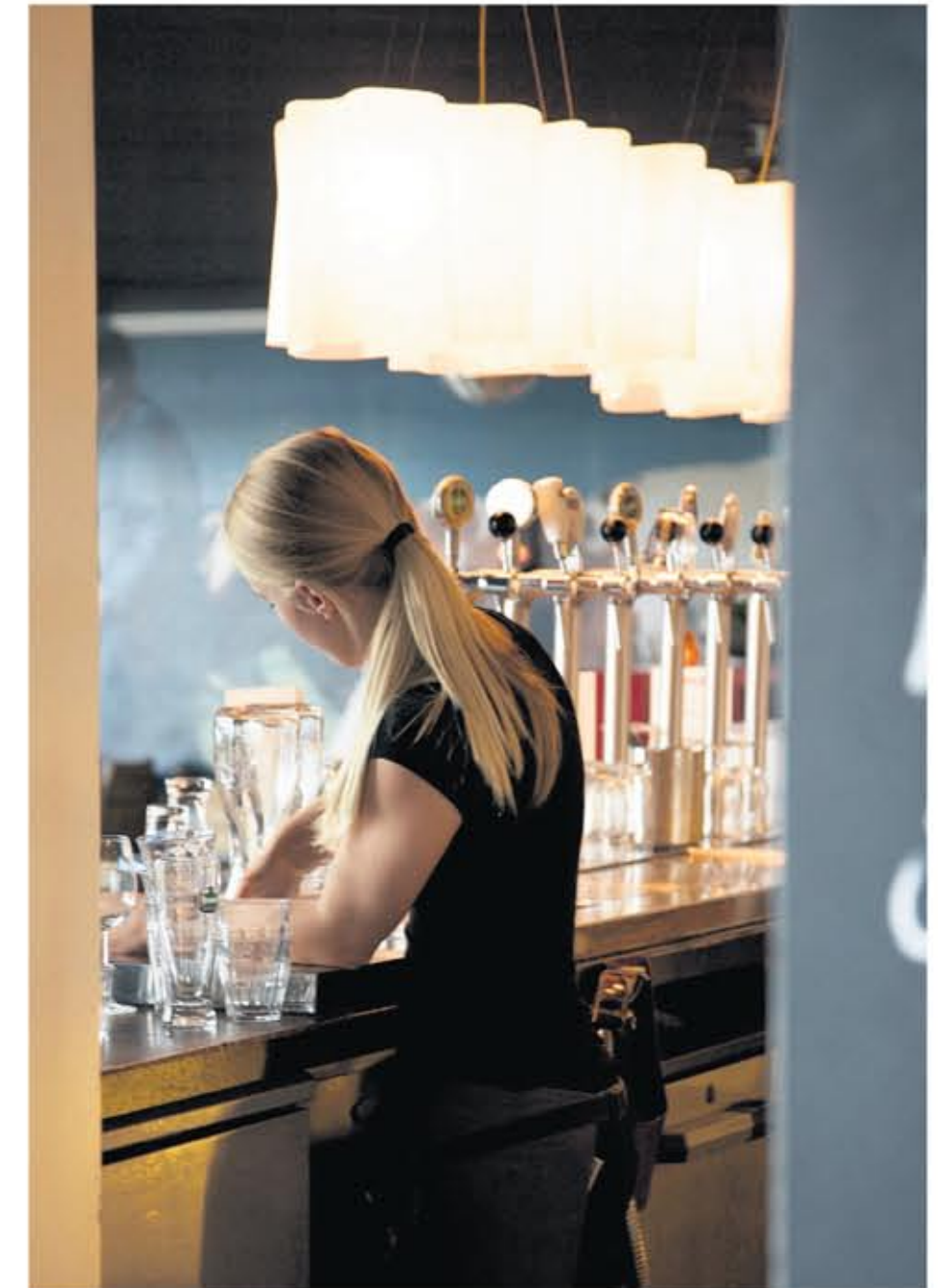
Lupi en Vosjan vinden dat de gemeente daaruit lessen moet trekken voor de volgende en laatste vier eilanden van IJburg die vanaf volgend jaar opgespoten worden.

Lupi: "Plomp niet de hele wijk meteen vol, maar laat ook wat ruimte voor initiatieven van bewoners en onverwachte wensen. Er zijn hier zoveel mensen die graag iets willen organiseren, het is goed als ze daar de ruimte voor krijgen."

Vosjan woont nu al jaren met veel plezier op IJburg en voelt zich er thuis.

"Maar een Turkse groenteboer en een markt in de buurt, dat zou wel heel erg leuk zijn."

Op IJburg, www.opijburg.nu. De handelseditie van *Buiten wonen in de stad*, uitgegeven door Aksant, ligt vanaf december in de winkel.

Uitgaan op IJburg, een serveerster van Blok 4 aan het werk.